

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 1.Pf.20.067/2023/3.

A felperes: felperes1, cím1

A felperes képviselője: dr. Gönczi Gergely ügyvéd, cím2

Az alperes: alperes, cím3

Az alperes képviselője: Balsai Ügyvédi Iroda, cím4

A per tárgya: sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság: Budapest Környéki Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat: 10.P.20.609/2022/5.

í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet azzal a pontosítással hagyja helyben, hogy a felperes a 200.000 (kétszázezer) forint + áfa perköltséget a cég (cím3) részére köteles megfizetni.

A 48.000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az alperes által szerkesztett www.vaconline.hu internetes sajtótermékben 2021. november 26-án „Útfelújítás helyett erre megy a közpénz: fizetett hirdetésben magyarázkodik

a színház az elk-*rtuk kitiltása miatt” címmel cikk jelent meg. A cikk címe alatt közvetlenül egy három részre tagolt kép került elhelyezésre, amelynek bal felső részén egy képernyőfotó látható a felperes facebook oldalán megjelent hirdetésről. A hirdetés szövege a következő: „Közlemény filmvetítésről. A felperes a rá vonatkozó hatályos szabályzók alapján semmilyen politikai szervezetnek nem adhatja bérbe a színháztermet. Ezért nem ad otthont sem kormányzati, sem ellenzéki politikai rendezvényeknek. Így nem adhatja bérbe az intézményt a Fidesz ifjúsági szervezetének sem. Szakmai-, és közéleti- és etikai alapelvek mentén a színház művészeti intézmény. Mint ilyen, politikai csoportosulások által szervezett programoknak sehol nem helyszíne. Intézményünk jelenleg téátrum és nem mozi. Tudomásunk szerint egyik hazai színházban sem vetítették az Elk*rtuk című filmet, így ez helységeben sem lehet elvárás. Mindemellett városunkban számos egyéb, szabadon bérelhető és erre alkalmas közösségi tér áll rendelkezésre filmvetítésre, közéleti- vagy akár politikai programra is”. A cikkben még egy helyen megjelenik a képként beillesztett hirdetés.

[2] Ezt követően a cikk szöveges része az alábbiakat tartalmazza: „Ilyet se nagyon látni: a helysége1i színház nem azt hirdeti pénzért a Facebook-on, hogy milyen darabokat mutat be, hanem hogy mit nem mutat be és miért. Szánalmas, hogy a kulturális források a politikai cenzúra céljaira fordítódnak.

[3] név7 nem túl tehetséges színházigazgató: igazgatói pályázatát a szakmai bizottság a minimumszint alattinak találta és elutasította, a VácOnline-nal szemben pedig immár jogerősen is pert vesztett. De név8 és név9 bizalma töretlen benne, minden bizonnyal kiszolgálja minden egyéb kérésüket. Ilyen az, amikor a politikai lojalitás fontosabb a rátermettségénél.

[4] név7 személyesen írta alá azt a levelet, amelyben közölte, hogy nem adják ki bérleti díjért sem a színháztermet az Elk*rtuk című film vetítésére. Ha valaki ránéz a színház honlapjára, láthatja, hogy havi 3 előadás mellett belefért volna a novemberi műsorrendbe.

[5] Ráadásul a folyamatosan pénzhányra panaszkodó vezetésnek bevétele lett volna. De nem, mert a politika mindent felülír. Miután nemcsak a városban, de az országos sajtóban is botrányt okozott, hogy a baloldali vezetésű településünkön cenzúrázzák az helysége2 beszéd kiszivárgásáról szóló filmet, a vezetés pánikba esett és elkezdte fizetett hirdetésben bizonygatni a magáét. Józan ésszel fel nem fogható, hogy miközben arra panaszkodnak, hogy bemutatóra nincs pénz, aközben fizetett politikai Facebook-hirdetésekre van. Ebből is látszik, hogy mennyire átpolitizált a név8-név9 vezetés idején még a színház működése is.

[6] Akinek igaza van, annak fizetett hirdetés nélkül is igaza van. Aki cenzúrával akarja saját hatalmát fenntartani, annak viszont biztosan nincs igaza.”

[7] A felperes helyreigazítási kérelmének az alperes nem tett eleget.

[8] A felperes keresetében az alábbi helyreigazító közlemény közzétételét kérte: „Helyreigazítás a felperessel kapcsolatos valótlan tényállítás miatt. A vaconline.hu oldalon »Útfelújítás helyett erre megy a közpénz: fizetett hirdetésben magyarázkodik a színház az elk*rtuk kitiltása miatt« címmel 2021. november 26-án megjelent cikkünkben valótlanul

állítottuk, hogy a felperes közpénzből fizetett hirdetésben magyarázkodik”. A felperes kérte továbbá az alperes üzemeltetője, a cég perköltség viselésére kötelezését.

[9] Azzal érvelt, hogy a cikk címében szereplő közlésnek (Útfelújítás helyett erre megy a közpénz: fizetett hirdetésben magyarázkodik a színház az elk*rtuk kitiltása miatt), valamint a szövegben megjelent kijelentésnek (a kulturális források a politikai cenzúra céljaira fordítódnak) a cikk teljes szövegére is figyelemmel az a tartalmi jelentése, hogy a cikkbe két helyen is képként beillesztett „közlemény filmvetítésről” című közleményt a felperes közpénzből finanszírozta. E valótlan tényállítással szemben a fizetett hirdetés költségét név7 saját forrásból, maga fizette. Az alperesnek – a tőle elvárható ellenőrzési kötelezettség keretében – meg kellett volna keresnie a színházat a hirdetés anyagi forrásának tisztázása érdekében, e kötelezettségét azonban elmulasztotta.

[10] A felperes a sérelmezett közlések valótlanságának alátámasztására több okirati bizonyítékot csatolt. Elsőként a fizetett hirdetés képernyőfotóját, valamint a hirdetésre vonatkozó adminisztrátori felület képernyőfotóját, amelynek „előnézet” mezőjében látszik a cikk által hivatkozott közlemény kicsinyített képe és a hirdetés kezdő időpontja. Benyújtotta továbbá az adminisztrátori felület további képernyőfotóját a hirdetés finanszírozásának részleteiről. Bizonyítékként hivatkozott a név7 saját K&H banki kezelőfelületéről készített képernyőfotóra, a konkrét hirdetés kifizetéséről szóló banki kivonatra is. Jelentőséget kért tulajdonítani annak a körülménynek, hogy az újságíró magatartását, az általa tanúsított gondosságot kell vizsgálat tárgyává tenni (a Kúria Pfv.IV.21.757/2014/3. számú határozata, a Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.426/2021/4. számú határozata).

[11] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását indítványozta. Előadta, hogy a kifogásolt szöveget egy olyan kép közlésével tette közzé, amelyet a felperes a Facebook-oldalán jelentetett meg hirdetésként. A felperes a helységi Önkormányzat tulajdonában álló vállalkozás, közpénzből gazdálkodik, ezért okszerűen vont le a cikkben a hirdetés kifizetésének forrására vonatkozó következtetést. Megjegyezte, hogy a felperes igazgatója a közpénzzel gazdálkodó önkormányzattól kapja a fizetését. Az írásból egyértelműen kiderül a közlemény hirdetőjének személye, az átlagosan tájékozott olvasónak pedig nem kell tudnia a hirdetés finanszírozásának módjáról. A felperes közszereplő, így az őt érő kritikákkal szemben nagyobb tűrés kötelezettség terheli. Az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban foglaltak szerint ugyanakkor a véleményszabadság oltalma alatt állnak a túlzó jellegű kritikát megfogalmazó, de csekély ténybeli alapokon nyugvó értékítéletek is.

[12] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A felperest az alperes javára 254.000 forint (áfát is tartalmazó) perköltség megfizetésére kötelezte és megállapította, hogy a felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt 36.000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

[13] Az ítélet jogi indokolásában felhívta a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 4. §-át, a 12-13. §-át és a 20. §-át és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 495. § (1) bekezdését.

[14] Az elsőként kifogásolt közlést (fizetett hirdetésben magyarázkodik a színház az elk-*rtuk kitiltása miatt) tényállításnak, a másodikat (szánalmas, hogy a kulturális források a politikai cenzúra céljaira fordítódnak) értéktéletnek tekintette. Az első, befejezett múlt időben fogalmazott közlés egyértelműen tényállításnak, a cím bevezető szövegrésze (útfelújítás helyett erre megy...) azonban vélemény kinyilvánításának minősül. A második közlés vonatkozásában azt emelte ki, hogy noha a felperes a keresetlevelében elhagyta a szövegrész elején használt „szánalmas” kifejezést, a teljes mondatot és a cikk szöveges részét együttesen vizsgálva az állapítható meg, hogy az újságíró egy közéleti eseménnyel kapcsolatos véleményét fejezte ki, következtetéseit osztotta meg a felperes tájékoztatásával kapcsolatban.

[15] Versengő szempontokként vizsgálta, hogy az újságíró és a szerkesztőséget (kiadót) felelősség terheli a megjelentetett írás tartalmi valóságáért, illetve, hogy a cikket az átlagosan tájékozott olvasó szemszögéből kell értékelni.

[16] Megállapította, hogy a cikk képi részébe az alperes változtatás nélkül átvette a felperes Facebook-oldalán megjelent hirdetését, amellyel összefüggésben a felperes nem vitatta megjelenésének a helyét, formáját és azt sem, hogy azért fizetnie kellett. A felperes által csatolt okirati bizonyítékokat nem tartotta alkalmasnak annak megállapítására, hogy az igazgató fizetését és/vagy más helyről származó esetleges bevételeit is azonos bankszámlán kezeli. Ezek alapján nem volt egyértelműen elhatárolható a felperes Facebook-hirdetésének finanszírozója.

[17] Mivel a felperes sem vitatta, hogy a cikkben az a hirdetés jelent meg, amelyet a saját Facebook-oldalán közölt, megítélése szerint az alperestől további ellenőrzés nem volt elvárható.

[18] Az elsőfokú bíróság az eset körülményei között értékelte, hogy a hirdetésből kitűnik, hogy az a felperes Facebook-oldalán, a felperes hirdetéseként jelent meg, amelyből az olvasók okszerűen következtethettek arra, hogy a hirdetést közpénzből jelentették meg, nem kellett tisztában lenniük a hirdetés tranzakciós részleteivel. Megítélése szerint a cikk szerzője a hirdetést elemezve osztotta meg arra vonatkozó véleményét az olvasókkal, hogy miért maradt el a filmművészeti alkotás bemutatása a felperesnél.

[19] A perköltségről a Pp. 82. § és 83. § (1) bekezdése alapján határozott, az alperes jogi képviselője munkadíjának meghatározásakor pedig figyelembe vette a megbízási szerződésében foglaltakat.

[20] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett. Jogorvoslati kérelme elsődlegesen az elsőfokú ítélet keresete szerinti tartalommal történő megváltoztatására, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az alperes perköltségben marasztalására irányult. A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés a) és c) pontjában jelölte meg.

[21] Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárásban csatolt bizonyítékok értékelésével állapítsa meg, hogy a cikkbe illesztett közlemény költségét a színház nem

közpénzből, hanem az igazgató saját forrásból finanszírozta. Kérte továbbá, hogy a megállapított tényekből a Fővárosi Ítéltábla eltérő következtetést vonjon le és állapítsa meg, hogy az alperes az általa szerkesztett vaonline.hu oldalon »Útfelújítás helyett erre megy a közpénz: fizetett hirdetésben magyarázkodik a színház az elk*rtuk kitiltása miatt« címmel 2021. november 26-án megjelent cikkben valótlanul állította, hogy a felperes felperes közpénzből finanszírozta a cikk tárgyául szolgáló hirdetést (közpénzből fizetett hirdetésben magyarázkodik).

[22] A felperes a keresetlevél részévé tette az írás teljes szövegét, összetartozó résznek tekintette. Az elsőfokú bírósággal szemben nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a „szánalmas” szót a keresetlevelében elhagyta, mivel abban a teljes közlés szerepelt. Megítélése szerint az a körülmény, hogy a „szánalmas” szót, mint egyértelműen értékítéletet kifejező jelzőt a sajtóközlemény tartalmazta, még nem tette a szót követő tartalmat is értékítéletté. A kulturális forrásokra vonatkozó egész mondat véleményként értékelése sem rontja le, hogy a cikk peresített – címben foglalt – közlése tényállítás.

[23] Az alperes bizonyítást nem indítványozott, előadásában pedig következetlen volt a tekintetben, hogy a sérelmezett közlés vélemény, következtetés vagy valós tényállítás. Érvelése szerint az igazgató saját keresménye nem közpénz, e körben hivatkozott a közpénznek a Magyarország Alaptörvénye (továbbiakban: Alaptörvény) 39. cikk (6) bekezdésében foglalt meghatározására is. A közpénzből működő jogi személy nem is vegyítheti vagyonát az igazgatója vagyonával, akinek számlája nem szolgálhat a közpénz tárolására. Az elsőfokú eljárás során csatolt bizonyítékokat ismét számba véve hangsúlyozta, hogy azok zárt láncolatával kötötte össze a kifizetést a hirdetéssel. Amennyiben az elsőfokú bíróság mégis rá telepítette volna a bizonyítási terhet és a bizonyítását elégtelennek találta volna, akkor az anyagi pervezetés körében erről tájékoztatást kellett volna adnia.

[24] Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet okfejtése ellentmondásos, mivel a bíróság többször megállapította, hogy a peresített közlés tényállítás, a [22] bekezdésben mégis arra a következtetésre jutott, hogy abban az újságíró osztotta meg az olvasóval a következtetéseit, véleményét. Azt is kifogásolta, hogy az ítélet az alapjogok súlyozásához hasonlítja az átlagosan tájékozott olvasó szemszögéből végzett vizsgálatot, szembeállítva azt az újságíró és a kiadó felelősségével.

[25] Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

[26] A fellebbezés alaptalan.

[27] Az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla teljes terjedelmében, a Pp. 370. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a fellebbezési kérelem korlátai között bírálta felül. Az elbírálás a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján, tárgyaláson kívül történt.

[28] A Fővárosi Ítéltábla a jogorvoslati kérelemben foglaltakra tekintettel megváltoztatta a fellebbezési kérelmek vizsgálatának sorrendjét, mivel azokat a felperes eshetőlegesen terjesztette elő, így az elbírálás kért sorrendje a másodfokú bíróságot – a Pp.

233. § (1) bekezdésére is figyelemmel – nem kötötte. A felperes másodlagos kérelmében az ügy érdemét érintő, lényeges eljárási szabálysértést állított, azonban sem a megítélése szerint megsértett jogszabályi rendelkezéseket nem jelölte meg, sem pedig konkrét jogi indokolást nem fejtett ki azzal kapcsolatban, hogy mely eljárási jogszabályok megsértése miatt lenne szükség az elsőfokú eljárás megismétlésére vagy kiegészítésére. Ezért az ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló másodlagos fellebbezési kérelem érdemben nem is volt vizsgálható.

[29] Az anyagi jogi felülbírálat körében a felperes arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság téves jogértelmezés eredményeként minősítette a sérelmezett közléseket értékítéletnek.

[30] Az Smtv. 12. § (1) bekezdés értelmezése köré épült ítélkezési gyakorlat alapján a sajtóban megjelenő tartalmak értékelésénél azt kell kiindulópontnak tekinteni, hogy a felperest ért sérelem valótlan vagy a valóságot hamis színben feltűntető tény állításával, híresztelésével valósulhat meg. Nem lehet ugyanakkor sajtó-helyreigazítás alapja véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat. Ezek vonatkozásában legfeljebb az vizsgálható, hogy a közléseknek van-e valós ténybeli alapjuk.

[31] Az ügy eldöntése szempontjából jelentősége van annak, hogy a kifogásolt közlések milyen szöveggörnyezetben találhatóak, és az írás tartalma a közügyek megvitatásához kapcsolódik-e. Az Alkotmánybíróság gyakorlata ugyanis egységes abban, hogy a közéleti közlésekhez fokozottabb alaptörvényi védelem kapcsolódik {az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozata, Indokolás [39]}.

[32] Annak megítélésénél, hogy a sérelmezett közlések közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröztek-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával álltak-e összefüggésben (Indokolás [39]), a másodfokú bíróság figyelemmel volt arra, hogy a 2006-os őszi események megítélése rendszeresen visszatérő eleme a politikai közbeszédnek. Ennek során politikusok és más közéleti szereplők is kifejtették álláspontjukat, 2021-ben pedig bemutatták a témában készült, – a perbeli hirdetésben hivatkozott – Elk----*rtuk című filmet is. A 2006. őszi események ügye, mint társadalmi-politikai kérdés megosztja a társadalmat és egyértelműen közügynek minősül. Erre figyelemmel a sajtó is érdeklődéssel követi a témával kapcsolatos híreket.

[33] A felperes nonprofit cég, alapítója és a működéséhez szükséges források biztosítója helységi Önkormányzata, a felperes tehát közpénzből gazdálkodik. A felperes kulturális intézmény műsorrendje egyértelműen közfigyelmet élvez, az a tény pedig, hogy a színház vezetése egy – a társadalmi viták keresztműzében álló – filmet nem enged levetíteni, tipikusan sajtóbeszámoló tárgya lehet.

[34] Az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdése a sajtószabadság elismeréséről és a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeinek biztosításáról együtt rendelkezik. Erre figyelemmel emeli ki az Alkotmánybíróság, hogy a sajtó mindenekelőtt a véleménynyilvánításnak, a véleményformálásnak és a véleményalkotáshoz nélkülözhetetlen információszerzésnek az eszköze {az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozata, Indokolás [40]}. A sajtószabadság azért részesül alkotmányos védelemben, hogy a demokratikus tájékozódáshoz szükséges

információk áramlása minél kötetlenebb legyen, a média tájékoztató tevékenységét minél szabadabban végezhesse. Az online média a demokratikus véleményformálás eszközeként a színháznak a filmalkotás bemutatására vonatkozó elutasító álláspontját, annak közzététele módját (hirdetés) elemezheti, a rendelkezésre álló tényeket értékelheti. Ennek során jogában állt a hirdetésben foglaltak kommentálása, az ismert adatok alapján következtetések levonása is.

[35] A sajtó jóvoltából a közösségi gondolatcserébe belépett megszólalás jogi megítélésénél – ugyancsak az Alkotmánybíróság által alakított gyakorlat szerint – különbséget kell tenni a tények állítása és az értékítéletek között. A megkülönböztetés alapja, hogy vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, a bizonyíthatóan hamis tények azonban önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt” {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [49]}. Ebből következően pedig „[a] véleményszabadság gyakorlásának határai a közügyeket érintő kérdésekben aszerint különböznek, hogy az adott közlés értékítéletnek, avagy tényállításnak minősül-e” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [40]}.

[36] Az Alkotmánybíróság a 34/2017. (XII. 11.) AB határozatban általa következetesnek tartott gyakorlatára visszautalva hangsúlyozta azt is, hogy „bár az értékítéletekhez képest lényegesen eltérő mércék alapján ítélandók meg, a tényállítások is – valósak és valótlanok egyaránt – a szólásszabadság hatálya alatt állnak, és rájuk is vonatkoznak a közügyek vitájának fokozott védelme melletti érvek” (Indokolás [34]). „A tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közzlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne. [...] A politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme mind a közügyekben megfogalmazott értékítéletekre, mind pedig a közügyek körébe tartozó tényállításokra vonatkozik” {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [49] – [50]}. „Az Alkotmánybíróság ezzel összhangban arra is többször rámutatott, hogy bár a hamis tényállítások – szemben az értékítéletekkel, bírálatokkal – önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt, az adott ügy összes körülményének mérlegelése arra vezethet, hogy mégis alkotmányos lehetőség a valótlan állítást tevő jogi felelősségre vonására. (...) A 7/2014. (III. 7.) AB határozat a polgári jog hatálya alatt is hangsúlyozta, hogy a közügyek vitájához tartozó tények közzlése tipikusan a vélemények alapja, ezért a jogi felelősségre vonás kérdésében még az alkotmányos értékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tényállítások esetében is figyelemmel kell lenni a közéleti viták minél szabadabb folyásának érdekére” (Indokolás [50]).

[37] Az Alkotmánybíróság mércéje szerint tehát az értékítélet és a személyes meggyőződést közvetítő vélemény mindaddig, amíg összefüggésben áll a közüggyel és nem gyalázkodó, attól függetlenül élvezzi a véleményszabadság alkotmányos oltalmát, hogy helyes vagy helytelen, tetsző, vagy nem tetsző, értékes vagy értéktelen gondolatokat tükröz.

[38] A másodfokú bíróság a szabad véleménynyilvánítás korlátainak a jelen ügyre vonatkozó meghatározásánál figyelemmel volt arra is, hogy „(a) 3329/2017. (XII. 8.) AB határozat a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatra (13/2014. (IV.18.) AB határozat) támaszkodva megismételte azt a tesztet, amelynek első lépéseként azt kell vizsgálni, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, a közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Második lépésként a

bíróságoknak azt kell eldöntenie, hogy a közlés tényállításnak vagy értékítéletnek minősül-e: a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható.

[39] Végül vizsgálni kell, hogy a korlátozás nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát: „a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja pusztán megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata vagy más jogsérelem okozása” {3329/2017. (XII. 8.) AB határozat, Indokolás [30]–[32]}.

[40] A sajtóközlemény aktualitását az adta, hogy a felperes a színháztermében nem engedte bemutatni – a Fidesz ifjúsági szervezetének kérése ellenére – az Elk*rtuk című filmet, és erről, valamint ennek indokairól a Facebook-oldalán egy fizetett hirdetést is megjelentetett. Az írás e hirdetés tartalmát bírálta, az intézmény igazgatójának, név7nek a személyét is kritikával illette. A szerző szerint a színház működése átpolitizált, bár a film bemutatása a színháznak bevételt is hozhatott volna, „a politika mindent felülírt”. Az írás külön kifogásolja, hogy az intézmény vezetése fizetett hirdetésben „bizonygatja a magáét”, fizetett politikai Facebook-hirdetésre van pénz, miközben „arra panaszkodnak, hogy bemutatóra nincs...”. Ennek keretében jelenik meg az címben és az írásban a felperes által kifogásolt két közlés.

[41] Helytállóan hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra, hogy az elsőfokú bíróság következtlenül foglalt állást ítéletében arról, hogy az első sérelmezett közlés (a cikk címe) tényállításnak vagy értékítéletnek minősül-e. Az Alkotmánybíróság szempontrendszerében általános kiindulópontnak tekintendő, hogy amennyiben egy állítás igazságtartalma legalább részben ellenőrizhető, igazolható, akkor tényállításról van szó. A határeseteket az ún. értékítélettel terhelt tényállítások jelentik, amelyek azonban szintén a véleményszabadság magas szintű védelmét élvezik. A véleményszabadság oltalma alatt állnak az erős, túlzó jellegű kritikát megfogalmazó és a polemikus stílusban megírt, ámde vékony ténybeli alapokon nyugvó értékítéletek is. Minél határozottabb ugyanakkor egy értékítélet, annál szorosabb ténybeli kötődést kell mutatnia {az Alkotmánybíróság 13/2014. (IV.18.) AB határozata, Indokolás [37]}. Jelentős értékelési szempont, hogy a tényből tényre következtetés is minősülhet értékítéletnek. Ilyenkor vizsgálandó, hogy vannak-e olyan való tények, amelyek alapján a nyilatkozó kijelentéseit megtehetette, van-e a valóságnak olyan vonatkoztatási tartománya, amely a tényre következtetést, mint véleményt megalapozottá teszi.

[42] Az elsőfokú bíróság ítéletében az indokolás [21] bekezdésében (utolsó két mondat) helytálló megállapítást tett. A hirdetésből – az eljárás során az alperes által előadottakkal összhangban – kitűnik, hogy az a felperes Facebook-oldalán, a felperes közleményeként jelent meg. Való tény, hogy ez a hirdetés pénzfizetés ellenében volt közzétehető. E két körülmény alapján a cikk szerzője okszerűen következtethetett arra, hogy a hirdetés forrása közpénz volt. Az „erre megy a közpénz: fizetett hirdetésben magyarázkodik” a felperesről tett kijelentés. A szövegrész ténybelileg megalapozott, okszerű következtetés, amely a véleménynyilvánítás szabadságának alkotmányos védelme alatt áll.

[43] A sajtótól nem vitatható el, hogy a közpénzből működő felperes gazdálkodását figyelemmel kísérje, értékelje. E körben az alperes tényeket szándékosan nem ferdített el, az általa ismert tények alapján vonta le következtetését, amely – annak helyességére, vagy helytelenségére tekintet nélkül – a véleménynyilvánítási szabadság magasabb szintű oltalmát élvezi. A Facebook-oldalra vonatkozó, nem vitatott tények alapján az alperest az a kötelezettség sem terhelte, hogy a felperest megkeresse annak tisztázása érdekében, hogy a hirdetést ténylegesen ki finanszírozta. Az újságíró a tőle elvárható gondossági kötelezettségét sem sértette meg, hiszen a Facebook-oldal adatai alapján – az átlagos tájékozottság és tapasztalat alapján – okszerűen vonható le következtetés arra, hogy az ott közzétett hirdetések a színház költségvetéséből fizetett pénzből jelennek meg, azokat nem az intézmény vezetője fizeti saját jövedelméből. Az okszerű következtetés pedig, mint értékítélet, helyreigazítás alapja nem lehet.

[44] Az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a második, a kulturális források elköltésével kapcsolatos közlés véleménynyilvánításnak minősül, amit alátámaszt a „szánalmas” kifejezés, amellyel a cikk szerzője a hirdetéssel kapcsolatos véleményét fejezte ki. A közléssel az újságíró a következtetésében megfogalmazott állítás szerinti magatartást minősíti, az az átlagos tájékozottságú olvasó számára azt közvetíti, hogy az újságíró a közpénzek politikai célra való felhasználását sajnálatra méltónak ítéli. A „szánalmas” melléknév használata ugyanakkor – ahogy azt az elsőfokú bíróság megfelelően értelmezte – a kijelentő formában tett állítással együtt egyértelműen véleményt, értékítéletet fejez ki.

[45] A kifejtett indokok alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megváltoztatására – a bizonyítás okszerűtlenségének hiányában – nem volt lehetőség, ahogy arra sem, hogy az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított tényekből a Fővárosi Ítéltábla eltérő jogi következtetést vonjon le. Emiatt a bizonyítással kapcsolatos anyagi pervezetési hiba sem áll fenn. Minderre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta.

[46] Az elsőfokú bíróság tévesen kötelezte a perbeli jogképességgel nem rendelkező felperest a perköltség megfizetésére, ezért az erről szóló rendelkezést a Fővárosi Ítéltábla úgy pontosította, hogy a Pp. 499. § (1) bekezdésére figyelemmel a felperes a vaconline.hu sajtótermékért szerkesztői felelősséget viselő jogi személynek, azaz a cég-nek köteles az elsőfokú perköltséget megfizetni. A felperes a másodfokú eljárásban is pervesztes, azonban az alperes fellebbezési ellenkérelmet – ennek részeként költségjegyzéket – nem nyújtott be, így jogi képviselője munkadíjáról a másodfokú bíróság sem határozott.

[47] A felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés *m)* pontja értelmében teljes személyes illetékmentességben részesül, ezért a meg nem fizetett 48.000 forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Budapest, 2023. február 21.

dr. Kovács Helga s.k.

dr. Kovács Éva s.k.

dr. Stecbauer Anita s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró